

ANY I

GIRONA 2 DE FEBRER DE 1902

NÚM. 1

L'ESPERANÇA

Sortirà els dies 1 y 16 de cada mes

ARTS

PÀTRIA

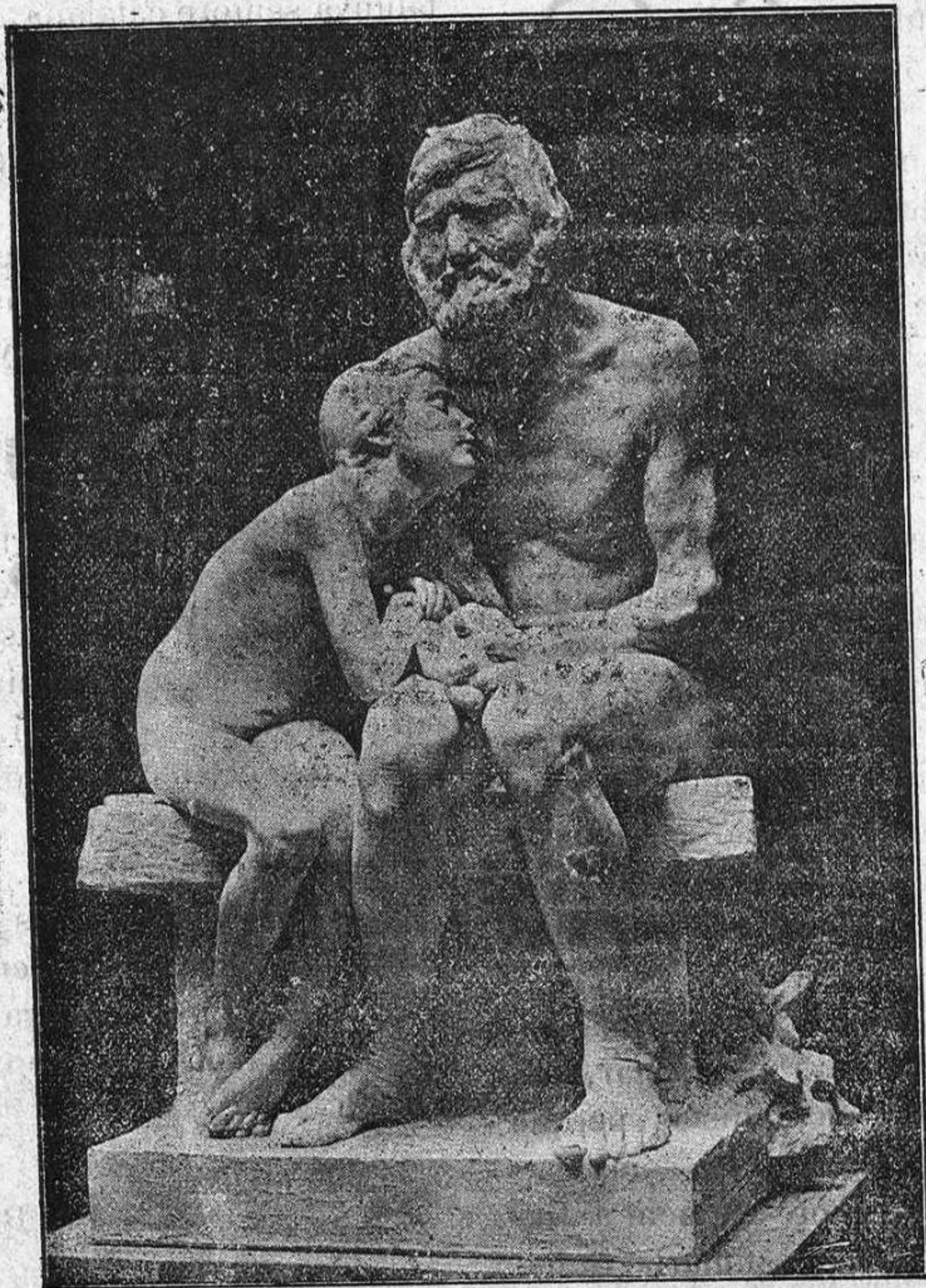

DEMOCRÀCIA

Redacció y Administració, "Pescaderias Viejas" núm. 8

NÚMERO SOLT 10 CENTIMS.

MIQUEL BLAY

Els primers frets

Afany's y propósitos

El primordial objecte de las tareas qu' empreném ab la publicació d' aquest quinzenari no es pas lo fer política. Si 'n poguessim prescindir ne prescindiriam, y reservantnos el paper de fervorosos creyents deixariam l' apostolat de nostras doctrinas á mes experts y autorisats propagandistas; pero 'ns coneixem prou, y sabem que no podriam callar quan nostra conciencia reclamés que parléssim clá y catalá, com sols sabem ferho, en defensa de la Llibertat y Justicia que tant mal paradas veyém en las barroeras mans dels polítichs á l' espanyola.

Els actuals moments històrichs son massa trascendentals per la vitalitat de la Patria pera poder restar inactius en la lluyta que hi ha entaulada, porque siguent com es de mort ó vida, una actitud passiva é indiferent seria vergonyant y criminosa.

Y ja posats en aquet terreny nos plau deixar transparentar nostre esperit en eixas ratlles, dant á conéixer las ideas qu' ab armonia ab nostres conviccions conneurarem en l' ordre polítich y social. Molt sinteticament deurém ferho porque no es nostre intent dar á aquest sencill escrit de presentació carácter y pretensions d' article doctrinari. Nos concretarem á indicar la llevor dels nostres principis, l' orientació dels nostres ideals y 'l fi de la nostra propaganda. Per axó nos bastará manifestar, que políticament som catalanistas porque socialment som demócratas; som catalanistas porque de cor estimém á Catalunya y de cap sabem estimarla. Subs-

tancialment aceptém las bases de Manresa que defensarem sempre, treballant ensemps, pera que se reformin y modifiquin quan las circunstancias y 'l temps axi ho reclamin pera respóndrer millor á las necessitats del pais y de la societat en son moviment progressiu envers la veritable civilisació essencialment evolutiva. Volém l' afirmació de totas las personalitats naturals é històricas ab virtualitat pera desenrotllarse dintre la mes ample autonomia. Volém á Catalunya autònoma com també á las demás regions d' Espanya y del mon enter, fins á constituir la federació universal com á aspiració suprema. Volém á Catalunya sempre catalana, ab vida propia, ab llengua propia, transformantse y evolucionant á través del temps y la civilisació pero conservant sempre sa propia fesomia.

Pot dirse que 'l Catalanisme mes qu' un partit polítich es un moviment social que s' inspira en un enlayrat sentiment de reivindicació.

L' Art qu' es l' expressió espontánea dels sentiments ha sigut el mes gran propagador dels principis que l' informan; son origen mateix es un esclat de poesia. Per axó las ideas d' Art y Patria que en sa essencia se refundeixen en una sola no poden deslligarse ni és possible establir linia divisoria entre ellas.

Fent Art farém Patria.

Aixís esdevingué als trovadors y poetas qu' iniciaren el renaixement literari á Catalunya, causa determinant de son actual desvetllament patriótich y polítich.

LA REDACCIÓ

Al començar la publicació de L' ENDERROCH, no podem passar per alt el tributari un recort al que fou el venerable Pi y Margall, l' apòstol de las ideas que amb orgull ostentem. Pocas son las causas que tingueren un paladí tan esforçat y tan ferm; l' obra que tingué tal mestre be es digne de confiança. Plens de coratje, inspirantens am sas paraulas y seguint sos consells, no duptem podrém ajudar á enderrocar el pestilent centralisme, y á desterrar mollos retrograds y antiqüats.

Per aixó creyem que la millor manera de honrar sa memoria, la millor ofrena que podem fer en honor de 'n Pi y Margall, será seguir sas petjadas, y contribuir am nostres forças á enlayrar y propagar las ideas autonómicas per ell tan briosamente defençadas.

EN MIQUEL BLAY

Fill d' una familia poch acomodada d' Olot, en Blay comensá 'ls estudis en l' Escola de Bellas-Arts de dita vila que tans pintors y escriptors ha donat á Catalunya. Criatura encare, ja els seus mestres vejeren en aquell xicot un talent poch comú ab son dibuixar vigorós. Mes tart continuá estudiant en «L' Art Cristià» de la mateixa vila, hasta que la nostra Diputació Provincial ab molt bon acort obrí unas oposicions pera un pensionat á l' estrangeir. En Blay hi prengué part, y las guanyá.

El «Museo Provincial» d' aquesta ciutat guarda alguns treballs d' aquest geniál artista. De son primer período, un baix relleu que porta per títol «El

martiri de Sant Narcís», y duas matronas representant «La Caritat» y «El Trevall», modeladas durant las oposicions, que encare que d' una factura antiquada son d' un bon gust artístich. Del segón período d' en Blay, hi ha set ó vuit obras que per si solas farian la reputació d' un artista, «Academia 'l desnú», «Contra 'l invasor», «Testa de vell», y altres enviats de París y «Dulce et decorum est pro patria mori». inspirat ab una de las mes grans páginas de l' historia d' aquesta immortal ciutat, que enviá de Roma.

Avuy publicuem el cliché d' «Els primers frets», del esculptor anomenat.

«Del meu poble» es el veritable jayo olotí, de cara beguda y plena d' arrugas, d' un modelat prodigiosament ferm ab tots els seus detalls.

«Els primers frets», potser es l' obra mes discutida que te 'n Blay. Presentada á l' «Exposició de Bellas-Arts» de Madrid del any 1890, no faltaren milocas de la vila del os que avans del fallo del Jurat s' entussiasmaren devant una pastora vestida, d' en Vallmitjana, criticant l' obra d' en Blay per esser realista en desmasía, mes tampoch faltaren bons crítichs que vejeren en aquella obra un modelat nou y un esculptor independent y coratjós, puig segons un d' ells «La obra de Blay, por lo que se refiere á la ejecución, está hecha á lo grande. El reposo, el sentimiento, la serenidad tradúcense por un dibujo amplio, vigoroso y enérgico. El señor Blay ha debido estudiar á Rodin en sus dos estilos; el delicado y el viril. Hay en esta obra una mezcla de ternura y brutalidad que caracteriza al gran esculptor francés, en sus escenas de amor y en bustos como los de Víctor-Hugo y Puvís de Chavannes. Otro mérito tiene la obra del señor Blay: ha sabido huir del escollo de lo repugnante en el que tan facilmente hubiera dado otro que no fuese artista. Aquel viejo descarnado,

huesoso, macerado, como los santos de Ribera. no repugna visto al lado de la niña, toda gracia, pureza y angelical expresión».

Ultimament presentà moltes obras á l'última Exposició Universal de París, que l'hi valgueren el «Premi d'honor» de la secció d'esculptura espanyola.

En fi, pera conèixer lo molt que val en Blay, sols tenim que recordar lo que deya son primer professor de París; senyor Chapú.... «May he vist un talent tant expontani, ni una facilitat tan gran com la d'aquest jove catalá.»

Lo que no puch darte... fora poesia,
perqu' el cor no n' té, quan té l'agonia!

Salut, oh quinz' anys que tant prest fugireu,
que tant he invocat, que may me sentireu!
Qu' es trist acabar la llorda carrera
ab la negró aprop, la bellesa enrera,
havent de coneixer que vosaltres sols
sou en la existencia lo hermós y lo dols;
qu' en el vostre temps, bella era la vida,
y com més lluny sou, més sembleu mentida!
Cóm vos cerca el cor, que de doló 's fon!...
Essé una mentida lo més bell del mon!

F. GIRBAL JAUME

Barcelona, Janer 1912.

*
* *

Oh, salut, bon temps, temps de primavera;
temps esplendorós de l'etat primera!
Salut, dols recort dels meus anys d'infant,
temps tant més hermós quan ets més distant;
temps de pubertat y d'amor sens pausa,
del amor á tot sens saber la causa!
Temps de fruhició, de gosar sens mida
à cada batech de la tendra vida!
Salut, dolsa etat qu' el present trasmuda,
que si t' veig sublim es perqu' ets perduda.
Salut' oh quinz' anys, salut, bella vida
que com més vell soch, més semblas mentida!

De la vanitat qu' en mi ha inflat la lluyta,
te n' daría jo la més bella fruyta;
del orgull y l'urch que don la victoria,
te n' l lensaré als peus tota vanagloria
per torna á sentir (ni que en somnis sigui)
aquell meu amor que altra volta rigui;
perque 'l meu cor mort pugui teni, ensemps
batechs y sospirs com els d'aquell temps;
t' ho daría tot, fins la vida trista,
per trobar altre cop ab ma propia vista,
tanta blavó al cel y tantes estrelles,
tantes flors en terra, tantas y tant bellas!
T' ho daría tot, fins tornarme pols,
per un bes d'aquells, per un bés tant sols.
Ho tinch ben pensat, y no m' fa feresa:
t' ho daría tot, tot, fins la riquesa;
fins mon brí de gloria conseguit ab plors
tot cantant mentidas per assolí honors.

HIVERNENCA

Buscant violas

El Sol ja es alt y ha esvahit las boiras
de la plana, lluhint espléndit per la vol-
ta del Cel d'una blavor immaculada de
trasparencias qu' enamoran. Per el trist
ameller que frisa en mitj l'hivern es
un somris lluminós de promesas de pri-
mavera y esperanzas de flors blancas.

Las altas montanyas de la serra son
ben cobertas de neu, quin blanch pu-
ríssim se colora ab reflexos daurats y
ombras blavosas al devassall de Sol que
las amara.

La terra s' assoleya; els arbres no
tenen fullas pera aturar llurs raigs que
l'amanyagan, y á sa escalfor l'humidat,
s' evapora en un polsim d'or fi-
níssim.

No corra un alé d'aire; el dia es en-
calmat y seré, y no fa gens de fret... ¡fa
goig de viure!

—Si te sento tremolar entre mos bras-
sos es d'amor, de passió, de goig de

viure... de fret no 'n fa pas gens, ni mica!... Las tevas mans son tebias y encesas veig tas galtas... Acaronante, sento la sang bullir dintre tas venas ab fogosas corrents de vida y juvenesa... Ta veu, qu' es apenas perceptible á cau d' orella, mormola el dols poema de tos amors de verge ab paraulas vibrants de passió ardenta... Ta mirada, que llú transparentant desvaris de la febre d' amor ab que ton cor s' inflama, me suggestiona y m' atrau y 'm crema l' ànima que se fon en desitjos de tu y de ta bellesa... Assedegat d' amor vuy sado llarmen besante delirant als ulls y als llavis, un y mil cops y mil mes... ¡qu' axis m' hi moriria!... Son de foch tos petons y ta alenada abrusa.....

—¡Abrassam fort... axis, ab l' ànima!—¿Tremolas?... ¡De fret no 'n fa pas gens, ni mica!.....

—Ja veus, ma bella amiga, que tot just son poncelladas... Ab aquet fret que gela no s' obran las violas....

JORDI MARGEVOLS

MURS ENDERROCATS

Un castell, casa payral dels aligots olivas esparvers, y temple de la tradició patria basada 'n nostres gestes sempre grans y justes, va recullirme una nit d' estiu, nit en que la sublimitat de la Natura quedava reduhida per quatre parets enrunades y per núvols enllumenats per els raigs pàlits d' una lluna esmortuhida.

Sortiren del castell á mils cavallers armats de dagues llansses capells y vestits de cotas y hopalandes; barrejats ab ells hi van altres hostes que portan l' alfanch y torbán. La lluyta es fera. Ab

enuitg batallan abrahonantse ab furia ardenta y sadollantse de sanch. Els combatents africans son molts, mes el compte del castell abrassat al penó de las quatre barres de sanch, y ab el crit de «Visca Catalunya y Provenssa», posa 'ls defenssors del Profeta ab veritable fugida. Als fossos de llur castell hi manca terra pera obrir fosanes, als morts en la lluyta.

—
Quan vaig despertarme del ensopiment, el sol ja comensava á blanquejar els cimalls mes propers al enderrocat castell. Jo aleshores també vaig volguer cridar «Visca Catalunya», Visquen les llibertats dels pobles oprimits», mes ma veu quedá sepultada dintre les escletxes de les parets mitj enrunades, com si joyoses de mon crit l' amaguessin, per por que mals vents el portessin á terres llunyaues ahont els cervells son erms y 'ls cors están tancats á totes les ideyes nobles y honrades.

XAVIER MONSALVATJE

BÁQUICA

¡Mes vi. Mes vi! En estrident orgia
passem lo poch qu' per finir ens resta ...
Frenetics esventem com aspre aresta
l' afany de mon qu' dintre nostre nia.

—
Dessobre el pit desnú d' impura aymia
recolzém abruzant nostre testa,
i am rones jamegs pregonarém la festa
com de la fé i decoro l' agonía.

—
Nostre seny, nostre cor qu' am ruta ignota
emprenen junts la lluyta que 'ns assota
i afalága i empeny l' ànima lliure

—
embolcallemels prest am bruma densa
i aixís visquém tant sols, puig sols es viure,
quan ni l' ànima vol, ni creu, ni pensa.

MIQUEL DE PALOL

NA MARIA ASUMPTA

En lo vell casal de sos pares. llegat de cent generacions, de salas grandiosas adornadas severament ab mobles antiquissims, recort històrich de sos antepassats, enclavat dit casal en bell mitj de vall solitaria, vivia l' hermosa Na Maria Asumpta, verge de divuit anys, de posat aristocràtich, alta, primeta, de bellas formas, de mans pàlidas, rostre ovalat, d' ulls somniadors.

La bella Asumpta sentia en son cor lo vuyt de las salas de son casal y de la vall solitaria.

Recolzada en ample finestral de casa á sol ponent, contemplava l' astre del dia amagantse á rera las montanya;, y desplegant sa fantasia, anava ab ell fent camí per terras llunyanas.

Arribavan á una populosa ciutat, y li ensenyava el sol illuminantla, sos edificis soberbs, sos majestuosos palaus, sos passeigs y jardins, sas grans plassas y sos amples carrers plens d' hermosas damas y elegants jovincels, y s' entretenia contemplant tantas cosas que fascinavan sos sentits, que no 's recordava ya mes de son company, ni veyá que l' abandonava tot fent sa via. L' especte de la ciutat cambiava, la deixava la llum del sol y la illuminava una altre que li donava un especte mes encisador encare, y ella se sentia fortament arrejada á esta gran ciutat.

Penetrava en sos sustuosos palaus y veyá sas grans salas profusament iluminadas, artísticament adornadas, ahont jovenetas com ella mitj cobrian sos cosos ab preciosos vestits y rica pedrería, y enlassadas ab elegants joves dansavan al ritme festós d' una música suau y armoniosa.

Y 's veyá ella també vestida de blanca seda, que no cobria per enter son cos de verge, y ricamen enjoyada; y al

entrar al palau, tots aquells elegants joves 's dirigian ab ella y la obsequiavan y festejavan proclamantla sa regina; y la convidavan á dansar; y d' entre tots ells ni havia un, d' ulls negres, fascinadors, que la galantejava mes que 'ls altres, ella escoltava també sas frases apassionadas ab molt mes plaher que las de 'ls damés. y al dansar ab ell al ritme de voluptuosa música, ubriagada per la flayre exquisita de las variadas flors qu' adornavan el saló, experimentava sensacions desconegudas.

Y sa fantasia tornava á la realitat, venia Na Maria Asumpta d' aquell paeseig encisador y 's trovaba sola dintre aquella gran sala lleument iluminada per la claror de la lluna, y sentia una gran tristesa.

En son cap si fixá fortament la idea de volguer fruhir la vida de las grans ciutats, y pensá marxar de son antich casal.

Ploraren de pesar la vella casa y la solitaria vall, al veurer que desapareixerian ab ella per sempre, aquella noble familia que tants sigles havian hostatjat.

Las parets de l' antiga casa de sos avis, aquellas grans salas plenas de recorts històrichs, li parlaren al cor; al saber tan trista nova li pregaren que no 'ls deixés abandonats, que moririan sense ella; li digueren que si trovava sola y freda la llar, li buscarian espós pera que omplís lo buyt de son cor, pera que tornessin á omplirse las amples salas, farian foch nou pera que tornés á escalfarse lo fret casal; més ella 'ls hi digué que á son aymat no 'l trobaría pas, havia d' anarlo á cercar á la gran ciutat.

La vall també 's queixá y també va parlarli; las flors boscanas que havian reposat tantas vegadas sobre son pit y adornat sa hermosa cabellera, li varen dir que son perfum era més suau, més pur, que 'l de las flors aristocráticas que adornan 'ls salons de las grans ciu-

SUPLEMENT

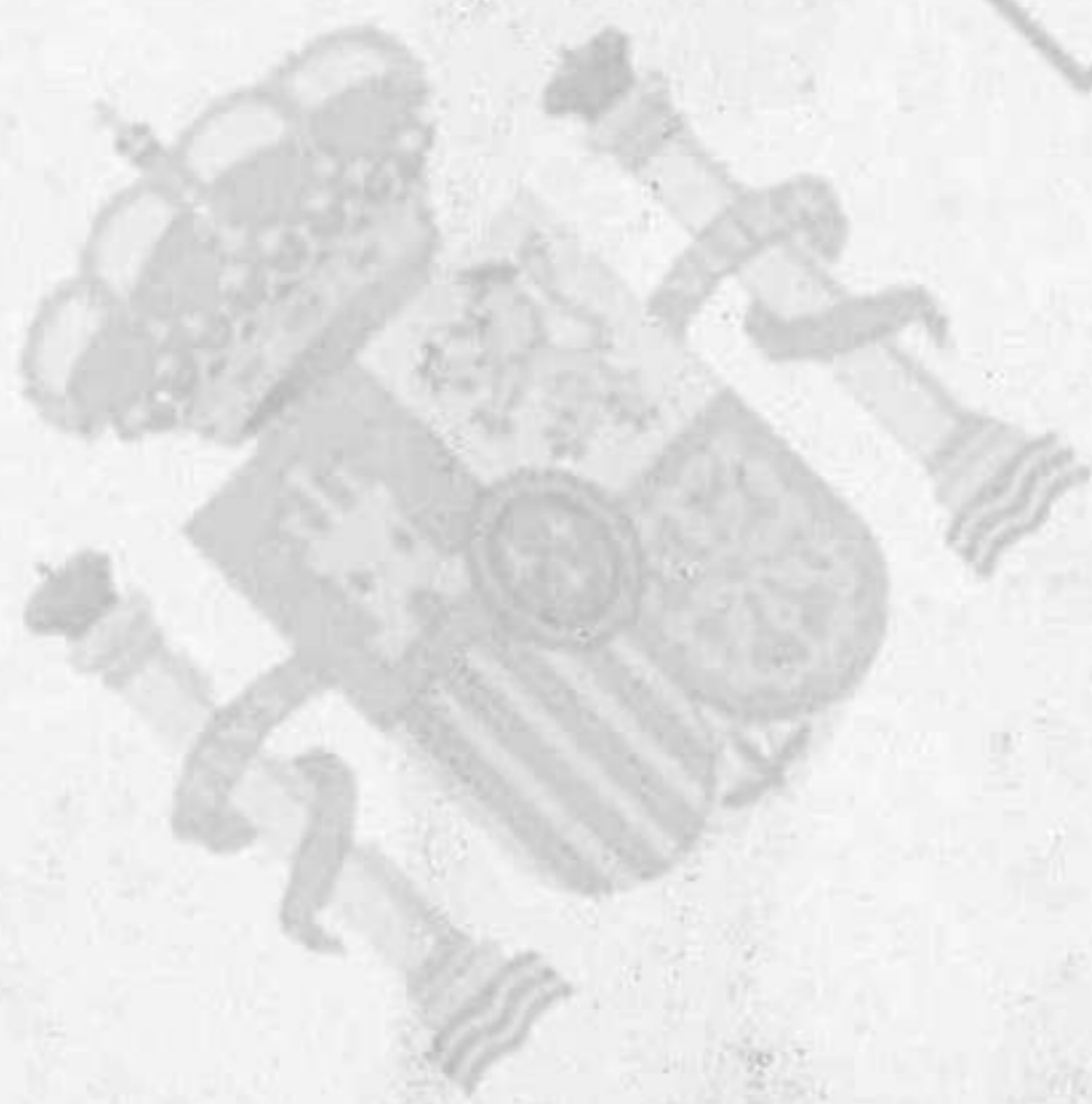
MIQUEL BLAY

DEL MEU POBLE

MINISTERIO
DE CULTURA

tats, que sa flayre no ubriagava ·ls sentits com la d' aquellas, era més dolça, més espiritual, era més duradera, las flors de ciutat que aviat se merceixnte!

Els arbres que ab benfactora sombra cobrian las verdas pradas, ahont ella anava á esparidir sos somnis melangiosos, li digueren que la sombra de 'ls palaus cortisans era sombra de mort

amparava l' adulació, 'l vici, la falsia, tota la baixesa de las passions.

Li parlá també l' aygua cristallina de la riera qu' enmirallava la tranquila vall, que tantas vegadas havia besat son cos de verge, diguentli que no 's deslli-gués de sos brassos pera auar á caure en los de 'ls seus aymadors de la ciutat que la esperavan assedegats de vici, que

GANDULERÍA

— Vols venir Nastis á veurer com fan el Banch d' Espanya?

— No noy, ahir vaig anarhi y tota la nit som somiat que trevallava.

sos besos eran més purs, sas abraçades més tendres.

Y 'ls cantayres rossinyols desplegant sa veu melodiosa li ensenyaren la diferencia de llurs cants, ab la sensual y voluptuosa música de 'ls salons aristocràtics.

Y tota la vall li parlá d' amor y li prometé buscarli un bell aymant.

Més la hermosa Na Maria Asumpta, obsesionada per lo brill de las ciutats populosas, no volgué escoltar tan doïsos planys, y fugí, deixant fret lo casal y trista la vall solitaria.

NARCÍS GÜYTÓ

VINDRÀ L' HIVERNA!

*...esqueixos d' una poesia
que vaig dedicar á D...*

La dolsa primavera,
joliuha y riallera,
los camps verdeja,
cubrint á la natura
de flayres y hermosura,
que al cel fa enveja!

En la terra escampades
hi son totas badades
las flors mes bellas;
la brisa enamorada
las besa de passada
á totas ellas.

En boscos y planurias
s' ouhen dolsas canturias;
cansons d' amor....
y tanta poesia
fa naixer la alegria
á dins del cor.

Mes... tota eixa hermosura
tan placentera y pura,
també se 'n va!
Se coll-torsen las flors;
y los anssells, amors
no cantan ja!

Qui aparta eixa bellesa,
y escampa arreu tristesa?..,
es la tardor...!
Després ve l' hivernada...
la terra corgelada
arrenca 'l plor!

A dintre vostres cors
hi viuhén gayas flors,
vida riallera!
Son flors de juvenesa,
d' amor ple de tendresa...
de primavera!

L' hivern vindrà...!
Las vostres ilusions
caurant esmortuhidas...
á dins las fredas ombras
de l' hivernada trista...

L' hivern vindrà...!
A dins las ombras fredas
de l' hivernada trista...
las flors, ben desfulladas,
cauran totas marcidas. .!

J. BRUNET

BELLAS ARTS

Aquesta crónica que nosaltres voldriam ferla molt mes extensa, puig seria senyal de que Girona 's despertaria del ensopiment artístich que l' abat, aquesta quinzena casi bé podriam suprimirla puig pocas novas artísticas podrém donar á nostres llegidors.
De música, fora 'ls oficis cantats per

la Capella de la Catedral que ho fá forsa bé quan no s' equivoca, y de la xaranga del nostre regiment que gracias á son director interpreta tan bé 'l *género-chico* y 'ls *pasos-dobles*, de poch mes podèm parlar.

De pintura y escultura, sols havem vist una tela de grans dimensions original del pintor Carolá, y una testa de guix d' en Camplá, abdós obras exposadas en la tenda d' objectes artístichs del senyor Estruch.

De la primera, encare que 'n altres obras del mateix autor l' hi reconeixém bonas dots pictóricas per anar molt mes lluny que aquesta volta, sols direm qu' es una marina feta per encárrech en el taller, y que además d' esser d' un color completament acromat la factura es també falsa.

Respecte á la segona, veyém en aquell cap de vell demacrat y xuclat de carns, ulls enfonsats y esmortuits, ferma de modelat y justesa de dibuix, revelador sens dupte del poderós alé artístich d' aquest jove escultor, que per esser de casa nostre tenim que callar ó s' ens creuria apassionats; y prou..... fins el número vinent.

Darrerament hem vist en la matexa casa Estruch una obra den Coll y Saliati quin pintor encare que gironí, casi desconegut á n' aquesta Ciutat, nos ha dexat veurer una de las sevas acuarelas que tants elojis l' hi valgueran durant lo temps que las tingué exposadas en lo vestibul de «La Vanguardia» á Barcelona, donant lloch á que se 'n ocupés tota la premsa de dita ciutat comptal reconeguentli un talent escepcional y assegurantli grans triomfs en l' art difícil á que 's dedica.

Nosaltres lo felicitem també puig encare que nostre criteri siga poch, no dexem de veurer en l' obra exposada gran fermesa de dibuix y una justesa gran en lo colorit.

J. BLANCH D' ESPANYA

¡¡Julit....!!

A Girona ab prou feynas podem viurer de tants espants. Per una part el *Thimes* del carrer d' Albareda, que posa títols tant ferèstechs als seus carrinclóns articles com «¡Esos esos son!» «¡Hay que matarlos!» y altres per l' estil, seguits d' un sens fi d' incongruencias, erradas d' impremta y equivocacions ortográficas; en según lloch l' estantís «*Círculo Católico de Obreros*» ens representa uns dramas ab títols no menys esgarrifosos com «*El Asesino*», «*El Cazador negro*», etc. etc., entretinguentse quan no, en furtar damiselas á obras tant conegudas com «*Los Madgyares*» y «*Música clásica*», y fent plantar banderillas al pobre Murillo que e. p. d.; y finalment els bruels d' un empleat encarregat de la vigilancia nocturna *à sease, un sereno* capás de fer fugir ab el sol tró de veu á tots els malfectors de la comarca y no deixar dormir als ciutadans pacífichs del seu barri. Y per propina llegir els esbravats articles d' algún Mañé enderrerit en el Brusí de Girona.

La Veu del Ampurdá de Figueras, aconsella 'ls seus subscriptors que no votin en las próximas eleccions al senyor Coderch ni tampoch al senyor Vallés; l' un per centralista, l' altre per *jacobi*.

¡Pobre *Veu*! Sort que ab aquestas ponentadas tan fredas que corran la ronquera que pateix no permet sentir-la.

Diumente passat va sortir el primer número d' un quizenari de literatura y arts escrit en catalá que porta per títol *Vida...* ¡vida y dolsura!... que d' esperança nostra no n' es pas.

La setmana passada á Barcelona de-

dicaren una vetllada necrológica á n' en Pi y Margall en la que hi prengueren part entre altres oradors en Pompeu Gener y en Vallés y Ribot. Aquí á Girona els que combregan ab semblants ideas no trobaren altre modo d' honrar la memoria d' en Pi, que donar un distingit *baile de Sociedad* en els salons de la *Fusión Republicana* el dia mateix que tothom plorava la mort de tan malaguanyat fill de Catalunya.

—¿Qu' es alló mare?

—Alló, son uns grans melons!

—Son uns grans melons! m' agradan. Mare, son ermosos.

¿Quant ne menjarém?

Jo voldria menjarne!

—Ja 'n menjarem un dia i 'n farem confitura.

—Mare, mare, quin dia quin dia!

JULI FORT

Agrahiriam á tots els que no vulguin continuar la subscripció d' aquest periódich, el retorn á l' Administració del present número.

NOTICIAS

Al començar nostres tasques periodísticas, ens plau endressar una afectuosa salutació á nostres germans de causa y

el mes coral de vosguart á tota la premsa especialment la catalana.

✦

La Renaxensa ha obert una subscripció popular pera satisfer las penyoras imposadas á don Joan Mon Boscós ab motiu de la defensa del procesat senyor Riera, essent la cuota máxima deu cèntims. Al mateix temps va continuant la que las donas catalanas fan, pera regalar una bandera gremial á l' «Unió Catalanista».

✦

Fa poch dias se va constituir á Barcelona un *club republicà federal* baix el nom de «Los Girondinos», publicant un manifest escrit en castellá y dirigit al poble en el que fan declaracions autonómicas y democráticas dintre 'l règimen de la república federal! propositantse defensar en tota sa integritat el programa del 22 de Juny de 1894. L' afinitat de llurs ideas ab las nostras ens fa veure ab simpatía la creació de dit centre polítich. Pero no deixém de trovar qu' es un gran contrassentit dirigir la veu al poble catalá en llengua diferenta de la qu' el poble y ells mateixos parlan; se pot ser tant federal, tant demócrata y tant avensat com vulguin sense necessitat d' abdicar de la llengua propia que precisament constituheix l' element mes característich de nacionalitat.

✦

Aquesta quinzena va celebrar sa festa inaugural el «Centre Catalanista» de Sant Feliu del Llobregat; parlaren els senyors Folch, Baró, Roig, Mallofré, Folguera, y Roca com á president de la «Unió Catalanista»

✦

Recullim de la premsa local l' estat de comptes presentat per la Comissió de Festeigs de las passadas flras y festas. De dits comptes en resulta un déficit de 917'49 pessetas degut sens dupte al mal temps que privà de fer varis especta-

cles que segurament hagueren dat bon resultat.

✱

Se diu ab molta insistencia que alguns particulars ajuntats ab varias societats de Girona, volen organisar una Cavalçada pera recullir almoina á benefici dels pobres y de la Creu Roja.

Ho celebrém.

✱

Avuy diumenje deu tenir lloch en el teatre principal d' aquesta ciutat, la anunciada funció de beneficencia, que els joves militars d' aquest regiment donan, pera destinar sos recaudos á socórrer las familias de las víctimas de Pont de Vilumara, y en la que en els intermedis las distingidas arpistas, senyoretas Angela Corominas y Lluisa Bosch, ex-alumnas del conservatori de Ginebra deixarán sentir á la concurrencia algunas pessas de son escullit repertori.

Alabem aquest acte pro aconsellem als encarregats de la funció que mirin de no fer com els de la *comisión de festejos*, que en las que van donar per recullir fondos pels festeigs de las firas hi va haver mes gasto que guany.

✱

Segons noticia que corra per la premsa gironina, sembla que s' estan practicant ab gran activitat els trevalls per axecar á n' els terrenos del Marqués de Camps, un teatre d' estiu, am departaments pera servey de café, á istil de Novetats de Barcelona.

Entre els projectes pera la realisació de l' empresa, hi figura el de crearhi y sostenirhi una orquesta y una massa coral.

Aixó, de portarse á cap, podrá reportar un benefici pera la cultura artistica de nostra ciutat que tan faltada n' está, pro aixó sí, la direcció ha de confiar-se á persona competent, si es que s' hagi d' esperar bon resultat, tant de la part instrumental com de la massa co-

ral, y sobre tot per lo que respecta á n' aquesta última.

Y pe 'l millor éxit de la cosa un cancell de nostra cullita.

Respecte de la música no segueixin l' exemple donat pe'l Ajuntament de Girona al creá l' Escola Municipal, perque ja veuen els resultats que ha donat.

Y per lo que respecta als coros no 'n busquin cap de la *Casa Gran*, perque tots desafinan.

✱

Ahir tingué lloch en nostre Teatre el tercer ball de máscaras, que ab tan lluhiment ve celebrant *Las Odaliscas*.

✱

Fá pochs dias qu' ha sortit un nou periódich nacionalista escrit en basch, que porta per títol «Ibaizabal». També ha vist llum á Mallorca, una ilustració que porta per títol «La Roqueta». Desitjem abdós periódichs llarga vida en benefici de nostra causa.

✱

¡NO VAL Á BADAR!

—Qu' ha sigut Don Pancrassi.

—Ay!! Res.... per por de quedarme sense L' ENDERROCH he baixat tan depressa las escalas que á poch mes se m' enderrocan las costellas.

El dijous passat varem tenir el gust de saludar á nostre estimat amic en Joseph Thomas, director y propietari de la casa que porta per rahó social «Thomas» de Barcelona.

AL CARRER D' ABEURADORS

W U U W U L I N I

—Una gracia de caritat....

—Au guillent! ò si no os afayto en sech.

—Ay mare! quin escolá. .. may m' havían tret de cap esglesia.

El dia 23 del mes passat el Comité Republicà Federalista de Barcelona, dedicà una vetllada necrològica á la memoria d' en Pi y Margall en el teatre de las Arts de Barcelona.

Presidia el Sr. Pi y Sunyer, qui defensà el trevall que va fer en Pi y Margall perquè 'ls pobles fessin ús del dret que tenen pera lluytar en pro sa llibertat. Seguidament parlaren els senyors Miró, per la «Joventut Republicana»; Lladó y Cantellas, Tona y Xiberga, Pompeyus Gener, en nom de «Joventut» y en Vallés y Ribot, defensant tots ells ab' entussiasme la federació y autonomia catalana.

Ha sortit la 18 cançó catalana que ab tan éxit ve publicant el *Cançoner Popular* de Barcelona.

Ha sigut nombrat president dels Jochs Florals d' enguany á Barcelona, en Francesch Matheu, mestre en Gay Saber. L' elecció ha sigut ben rebuda y que nosaltres també aplaudim.

L' ENDERROCH

ARTS * PATRIA * DEMOCRACIA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Girona.	Ptas. 3 any
Catalunya y demás regions d' Espanya.	» 4 »
Estranger.	Franchs 5 »

Número solt 10 centims

ANUNCIS

Plana entera	Ptas. 10 trimestre
» $\frac{1}{2}$	» 4 »
» $\frac{1}{4}$	» 2 »
» $\frac{1}{8}$	» 1 »

Remitits y demás reclams á preus convencionals

En venda: En Barcelona, Kiosko «Sol» y á Girona J. Franquet Serra

CHAS FORTUNY Y COMP.^A

FÁBRICA DE LICORS

Dirigirse en Girona á n' en Pere Ramió

CAMISAS Á MIDA

Casa Murtra

SE TRASLADA Carrer de la Plateria, 14

GIRONA

Restaurant Fornos

Obert tota la nit.

Se serveix à la carta

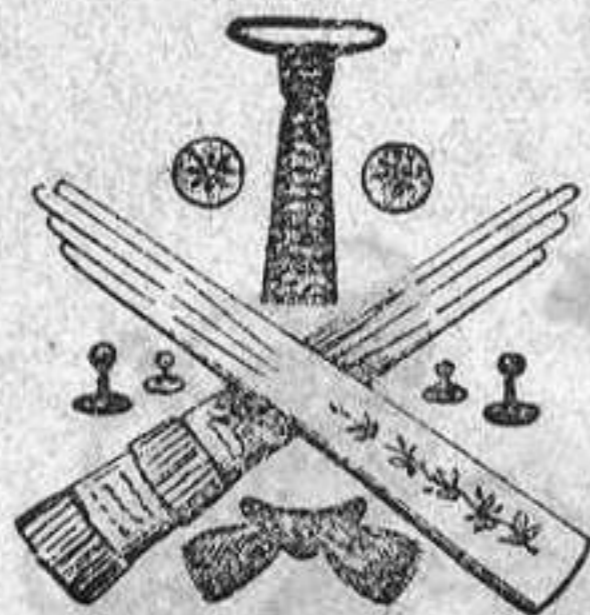
JOSEPH BRIERA

GIRONA

Frederich Maresma

Perfumeria

Guanteria

Abeuradors

GIRONA

Succesors de Pau Cassà

Papers pintats

Motlluras

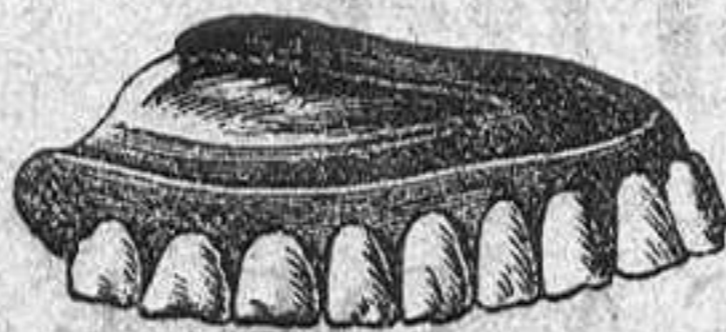
y objectes artistichs

Constitució

GIRONA

Ricart Bach-Esteve Mon

CIRUGIÀ

DENTISTA

Progrés, 21, 1.er

GIRONA

Imprempta y Enquadernaicó de Manel Llach, Ferrerías Vellas, 5 y 11, Girona,

La Catalana

COMPANYIA DE SEGURS CONTRA INCENDIS

Representant: Angel Marull

Progrés, 20, 1.er

GIRONA

LA IMPERIAL
— DE —
Joseph Barris

RESTAURANT

Se serveis á la carta
y ab coberts

VINS DEL PAIS

Obert tota la nit

Carrè del Carme

RAMON BURSET

VENDA de
tota clase de objectes musicals

Preus baratissims

Nova del Teatre 2

L'ENFERM

CHAMPANY
CATALUNYA

MIRÓ Y TARRAGÓ
REUS

LOCIO VEGETAL STCANOWITZ

Remey pera la calvicie

El doctor V. STCANOWITZ, metje de Moscou, ab ple conexement de la naturalesa y biología del microbi *Sebum-bacilus*, productor de la calvicie, à quin estudi y curació* va dedicarse assolint exits que li han valgut un renom universal, ha exposat de una manera induptable y concluyent que l'antiseptich per exel-lencia y el tractament mes efícas pera prevenir y curar las enfermeiats *alopecias*, es l'ús d' aquesta *Loció vegetal*.

Representant exclusiu en Espanya y Portuga!

MAXIM FERNANDEZ
GIRONA

Preu de cada pot Ptas. 7'50

GRAN CUTILLERIA

DE

JOSEPH FONTRODONA

Plateria, 22, GIRONA

Se confeccionan cutillas de totas classes ab elegancia y duració á preus molt economichs.